

Tato publikace je druhou analytickou zprávou, kterou Česká školní inspekce navazuje na národní zprávu z Mezinárodního šetření počítačové a informační gramotnosti ICILS 2013¹ vydanou v listopadu 2014 a na regionální semináře pro odbornou veřejnost realizované v období od listopadu 2014 do února 2015. První analytická zpráva² se zaměřila na podrobnější zmapování národních specifik zejména s ohledem na testovaná témata počítačové a informační gramotnosti.

Smyslem této druhé zprávy je nabídnout pohled na počítačovou a informační gramotnost českých žáků v mezinárodním srovnání. Zjištění jsou obohacena o analýzu kontextuálních informací, které se týkají zkušeností žáků a učitelů s používáním informačních a komunikačních technologií (ICT) ve škole i mimo ni. Zpráva nahlíží na zjištění v České republice s ohledem na výsledky v dalších, převážně středoevropských státech (Slovensko, Polsko, Německo, Slovinsko a Chorvatsko) a zaměřuje se na shody a odlišnosti mezi nimi. Pro zjednodušení jsou v rámci publikace srovnávané státy označovány jako středoevropské.

Důvodem pro srovnání je zejména geografická a kulturní blízkost těchto států vůči České republice (ostatní státy zapojené do šetření ICILS 2013 jsou kulturně a geograficky vzdálenější – Austrálie, Thajsko, Turecko, Chile, Korejská republika, Ruská federace, Litva, Norsko a kanadské provincie). Pro úplnost připomeňme, že žáci České republiky dosáhli v testu počítačové a informační gramotnosti nejlepšího výsledku ze všech zúčastněných zemí (553 bodů). Srovnatelný výsledek byl zjištěn pouze u žáků z kanadské provincie Ontario (547 bodů). Žáci z ostatních sledovaných států měli následující průměrné testové výsledky: Slovensko 517, Polsko 537, Německo 523, Slovinsko 511, Chorvatsko 512. S výjimkou Polska se od sebe výsledky ostatních zemí statisticky významně nelišily.

Mezinárodní šetření počítačové a informační gramotnosti ICILS 2013 je první mezinárodní srovnávací studií, která se v této oblasti zaměřila na testování reálných znalostí a dovedností žáků³. Pozornost byla v rámci ICILS 2013 věnována testování žáků 8. ročníku základní školy, což v České republice znamenalo i zapojení žáků odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Do šetření ICILS 2013 se zapojilo 19 zejména evropských států. V České republice se jej zúčastnilo 170 škol, 3100 žáků a přes 2150 učitelů. Realizace šetření ICILS 2013 v České republice probíhá jako součást ESF projektu Kompetence III, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

Kapitola 1 přináší pohled na zajímavá zjištění ohledně postojů žáků k ICT a jejich zkušeností s používáním ICT. Následně jsou analyzována specifika skupiny 10 % žáků s nejvyššími výsledky a skupiny 10 % žáků s nejnižšími výsledky v testu počítačové a informační gramotnosti (kapitola 2). Přehled o tom, jak jsou ve vzdělávacích programech sledovaných zemí zohledněna vybraná témata počítačové a informační gramotnosti, nabízí kapitola 3. Kapitola 4 se věnuje porovnání úspěšnosti žáků v tématech testovaných v rámci šetření ICILS 2013. Kontext počítačové a informační gramotnosti žáků pak doplňuje analýza názorů a zkušeností učitelů s používáním ICT (kapitola 5). Kapitola 6 shrnuje zjištění a obsahuje návrhy a možná doporučení pro oblast vzdělávací politiky se zaměřením na vzdělávání pedagogů.

1 Národní zpráva je dostupná na webových stránkách České školní inspekce (<http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/ICILS>).

2 Zpráva „Silné a slabé stránky českých žáků v testu počítačové a informační gramotnosti“ je dostupná na webových stránkách České školní inspekce (<http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/ICILS>).

3 Mezinárodní šetření počítačové a informační gramotnosti (International Computer and Information Literacy Study) organizuje Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA, www.iea.nl), která je známá i díky jiným mezinárodním šetřením - např. TIMSS (matematická a přírodovědná gramotnost) a PIRLS (čtenářská gramotnost).